

Přihláška do programu *Labyrint světa - Cena Vladimíra Jochmanna pro učitele*

1. Popis pedagogické aktivity, včetně jejího zdůvodnění a reflexe jejího smyslu pro studenty

S ideou programu *Labyrint světa - Cena Vladimíra Jochmanna pro učitele vzdělávací nadace Jana Husa* jsem se v letošním roce seznámil poprvé a velice mě zaujala. V informačním dopise (e-mailu) ze dne 17. 9. 2019 v bodu *Smysl programu* je uvedeno, že je určen pro podporu učitelů, kteří v žácích a studentech podněcují zájem o humanitní obory a že podpořeny budou aktivity, které mohou být inspirací pro další učitele, mají dlouhodobější charakter a jsou z hlediska běžné výuky nadstandardní. Rád bych Vás ve své přihlášce seznámil s projektem *Filosofie každý den pro každého*, který jsem se svými studenty realizoval a stále realizuji v našem gymnáziu (Masarykovo gymnázium, Plzeň). Projektem, jenž dle mého názoru splňuje vše požadované, výše zmíněné. Vzhledem k tomu, že ačkoliv jde o 9. ročník programu *Labyrint světa - Cena Vladimíra Jochmanna pro učitele*, jde o můj první kontakt s ním, je tedy pravděpodobné, že v této přihlášce do programu se mohou vyskytovat chyby, resp. odchylky od předpokládaného záměru, za což se omlouvám.

Filosofie je obor, který se v naší škole vyučuje povinně v maturitním ročníku, časová dotace je dvě vyučovací hodiny týdně, zájemci o obor a maturitu ze základů společenských věd se obvykle hlásí ještě do jednoletého volitelného semináře právě v závěrečném roce studia. Zároveň je to obor, který mně osobně přináší celoživotní rozvoj osobnosti.

Vycházejí z předpokladu, že filosofie je nezbytnou základnou pro obecný rozvoj myšlení, ale též pro jakýkoli obor lidské činnosti, a pevně přesvědčen o její formativní funkci, kterou spolu s právním základem antického Říma a židovsko-křesťanským duchovním zázemím hraje v rámci sjednocujícím kořeny identity našeho kontinentu, snažil jsem se během dvou desítek let svého působení na gymnáziu udělat maximum pro to, aby vše vyřčené v této komplikované větě studenti pochopili a přijali za své. Využíval jsem k tomu v řádných hodinách základů společenských věd formy chronologického výkladu dějin filosofie od Thaleta až po ukázky moderního myšlení světových i českých filosofů. Jádrem výuky ve společenskovědním semináři pak spočívalo v rozboru a interpretaci filosofických textů. Tento způsob výuky jsem postavil kromě jiného na dvou elementárních pilířích:

a) Výklad v řádných hodinách základů společenských věd na *cyklu přednášek prof. PhDr. Milana Machovce, DrSc., Dr.h.c.*, které odpřednášel na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v akademickém roce 1998 - 1999 a které pojal jako velice netradiční a inspirativní cyklus dějin filosofie pro nefilosofické obory. Machovcova schopnost upoutat jakéhokoli posluchače byla jedinečná a naštěstí je zachycena na moderních nosičích, takže může ovlivňovat i další generace

zájemců o filosofii. Pro mě osobně to byl takový zážitek, že jsem při sledování DVD s projevem pana profesora ani nedýchal, a učil jsem se z nich, jak vykládat svým studentům látku se vsí pokorou, že neznám ani zlomek toho, co profesor Machovec.

b) Můj výklad dějin filosofie jsme potom se studenty společenskovědního semináře konfrontovali s interpretacemi filosofických textů prostřednictvím druhého pilíře – *Filosofické čítanky Ivana Blechy (Blecha, I.: Filosofická čítanka, Nakladatelství Olomouc, Olomouc 2000)*. Autor dává na ploše 551 stran dostatečný rozsah textů pro to, aby studenti mohli danou filosofickou problematiku interpretovat.

Jako klíčový bod výuky filosofie jsem od dob svých studií spatřoval hermeneuticko-fenomenologický problém sdělení podstatného tak, aby si to odnesl do života i student, který se bude zabývat jakkoli odlišným oborem. Filosofická problematika často posluchače odrazuje svou specifickou povahou velmi odborné a složité disciplíny plné nesrozumitelných termínů a v praxi nepoužitelných abstrakcí. Studenti tedy měli za úkol daný filosofický problém pochopit za pomoci přednášky, Filosofické čítanky i internetu tak, že měli cca týden času na to, aby si příslušný text prostudovali a pak jej svým kolegům předvedli modifikovaný ve dvou rovinách:

a) Aktualizace pro 21. století

Dnešní doba se natolik proměnila od doby vzniku v podstatě kteréhokoli filosofického textu, že je asi nejdůležitější úlohou studenta orientovaného v budoucnu pravděpodobně na cokoli jiného, než je dráha profesního filosofa, text interpretovat tak, aby promlouval k dnešnímu člověku. Zdá se to jednoduché, ale je to ve výsledku mnohem složitější než jen klasická školská úloha typu „přečtete si text a najdete hlavní myšlenku“, zvláště v souvislosti s druhým bodem (druhou rovinou).

b) Umění účinné zkratky

Student musel z textu extrahovat jádro sdělení do zkrácené verze maximálně 100 slov. Zdá se to opět málo, ale umění najít gró myšlenky je něco, s čím studenti bojují během celého studia a jsou k němu vedeni i systémem státní maturity, když od jejího zavedení v roce 2011 musí stvořit písemnou maturitní práci z českého jazyka v minimálním rozsahu 250 slov. Takový rozsah je mnoha konzervativními češtináři považován za příliš krátký text na to, aby student napsal relevantní maturitní písemnou práci (v současném odborně politickém diskursu se zdá, tato podoba maturitní písemné práce od roku 2021 zanikne).

Reflexe smyslu mého pedagogického působení tedy spočívala v aktualizaci a zjednodušení (ve významu hledání nosné myšlenky) filosofického textu na ploše tak malé, že pokud každý student takto zpracuje během školního roku několik filosofických textů ve formě excerpčních lístků, vznikne něco jako kartotéka, filosofická krabička poslední záchrany (omlouvám se za výpůjčku pojmu Jaroslavu Foglarovi). Na konci celého ročního kursu základního seznámení s filosofickou

problematikou pak studenti formou dopisu odpovídali na mnou položené čtyři otázky:

a) K čemu slouží filosofie?

b) Jak se změnil můj pohled na filosofii během školního roku a jak se dnes dívám na filosofii?

c) Který filosof nebo směr mě něčím zaujal?

d) Můžeš napsat krátkou úvahu (polemiku) na základě nějakého citátu či myšlenky?

(viz příloha)

2. Podrobný popis časového rozložení

2011 – 2014 Externí působení na Katedře historie Fakulty Pedagogické Západočeské univerzity v Plzni v oblasti didaktiky společenských věd mně způsobilo nemilé překvapení. Budoucí učitelé základů společenských věd byli před státními závěrečnými zkouškami mírně řečeno netknuti filosofickou problematikou. Přidával jsem tedy fakultativně k didaktické problematice filosofickou propedeutiku, přesto čerství magistři po státní závěrečné zkoušce věděli o filosofii méně než studenti Masarykova gymnázia po maturitě ze základů společenských věd. Tehdy ve mně uzrálo vědomí, zatím velmi mlhavé, cosi na svém pedagogickém působení změnit směrem k dlouhodobé a trvalé inspiraci pro další učitele.

2016 – 2017 To, co jsem popsal v bodě 1 této přihlášky, probíhalo po dobu několika školních roků až k tomuto přelomovému. V tom roce se mně poštěstilo učit základy společenských věd výbornou třídu (4. B, tř. uč. Mgr. Jana Kutná), zároveň se ve mně samém odehrálo něco jako tvůrčí přetlak. Průsečíkem obou faktorů se stal nápad vytvořit knihu, která by za předpokladu *aktualizace a účinné zkratky* představovala laické veřejnosti myšlenky významných filosofů.

Říjen 2016 – leden 2017 Studentská excerpce textů (viz bod 1 této přihlášky) obohacená o nové aktivity: soud s filosofem (studenti hrají role obhájců a státních zástupců) či polemický dopis filosofovi.

Únor – duben 2017 Uspořádání ideje knihy na základě předchozí činnosti, studentské excerpce, mně vedly a inspirovaly k vlastním úvahám a selekci myšlenek i filosofů samých.

Květen – červenec 2017 Sepsání knihy.

Červenec – listopad 2017 Technická příprava a zajištění vydání knihy.

Prosinec 2017 Vydání knihy *Od fascinace k pochybám aneb Stručný průvodce osobnostmi filosofie* v nákladu 550 výtisků.

Leden – červen 2018 Úspěšná distribuce téměř celého nákladu publikace, užívání knihy v hodinách filosofie.

Únor – červen 2019 Další impuls pro mé pedagogické působení v oblasti filosofie odstartovala vynikající didaktická publikace *Petry Šebešové Proč a jak učit filosofii na středních školách (antologie textů z německé didaktiky filosofie, FF UK Praha 2017)*, kterou Filosofická fakulta Univerzity Karlovy velkoryse poskytla vyučujícím filosofie v elektronické podobě (za to patří autorce i realizačnímu týmu velký dík). Skvělé nápady mě vedly k promýšlení nové strategie ve výuce i k zorganizování školení pro pedagogy, které jsem realizoval pod názvem *Jak přiblížit učivo filosofii středoškolským studentům* v Krajském centru vzdělávání a jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky v Plzni, sádkách 5. května 42 (garant PaedDr. Ladislav Voldřich). S kolegy jsme diskutovali nejen nad metodami uvedenými ve skriptech *Petry Šebešové*, ale též nad aktivitami popisovanými v této přihlášce, realizovanými na Masarykově gymnáziu, včetně četby a rozboru některých kapitol z publikace *Od fascinace k pochybám*.

Září 2019 – dosud Publikace *Petry Šebešové*, pozitivní ohlasy čtenářů knihy *Od fascinace k pochybám*, osobní svědectví studentů výjimečné 4. B maturitního ročníku 2017 jakožto reflexe našeho kursu filosofie, jakož i nová třída 4. B, kterou jako třídní učitel vedu od 1. ročníku ve školním roce 2016 – 2017, způsobilý, že na práci ze školního roku 2016 – 2017 navazují dvoufázově ve čtyřech rovinách:

I. fáze: září 2019 – červen 2020

a) Noví studenti k již zmíněnému způsobu práce přidávají nové nápady, např. vznikla dramaturgie knihy *Od fascinace k pochybám*, vlastně svébytná divadelní hra, která může být realizována formou klasického i loutkového divadla.

b) Zkoumání a interpretace filosofických textů je rozšířena i na osobnosti, které nejsou zařazeny do *Filosofické čítanky Ivana Blechy* ani se neřadí přímo k filosofům, spíše jsou známy z jiných oborů lidské činnosti. Přesto však jejich textů lze využít k účelům již zmíněným a použitým při přípravě publikace *Od fascinace k pochybám*. Jde o osobnosti českého i světového kontextu s inklinací k filosofování (např. V. Havel, P. Tigríd, J. Rupnik, K. Lorenz, M. Spitzer, M. Szczygiel, E. Tabery, M. C. Putna, V. Cílek, S. Komárek, R. Honzák atd.

II. fáze: červenec 2020 – jaro 2021

c) Příprava vydání 2. dílu *Od fascinace k pochybám* za využití myšlenek právě výše zmíněných osobností.

d) Digitalizace obou dílů knihy, realizace divadelního představení.

3. Charakteristika a počet zúčastněných žáků nebo studentů

Netuším, do jaké míry mám dle pokynů na přihlášce pojmut individuální charakteristiky 60 studentů, tedy tříd 4. B (školní rok 2016 – 2017) a 4. B (školní rok 2019 – 2020). Pokud to bude třeba, mohu samozřejmě dodat jejich jmenný seznam a ke každému z nich připojit subjektivní charakteristiku. Nyní se omezím na obecnou charakteristiku obou tříd (zdůrazňuji, že dílem náhody jde o třídy s podobnými vlastnostmi): jde o třídy mimořádně vnímavé k humanitní problematice, dělné, ochotné nejen vnímat učivo, ale ho osobně přetvářet k osobnímu rozvoji, což je něco, co je pro program *Labyrint světa – Cena Vladimíra Jochmanna pro učitele* přesně potřebné.

4. Navržení možnosti kontaktu a spolupráce se členy správní rady

Možností kontaktů a spolupráce se nabízí celá řada, navrhuji následující:

- a) Pozvání správní rady na Masarykovo gymnázium, např. v rámci projektu 100 let MG, který bude realizován ve školním roce a nabízí řadu netradičních akcí (viz www.mgplzen.cz).
- b) Návštěva studentů či pedagogů u správní rady.
- c) Vzájemné elektronické kontakty.
- d) Zaslání publikace *Od fascinace k pochybám* či celého textu divadelní hry správní radě.

5. Prohlášení, že tato aktivita nebyla podpořena jinou cenou nebo grantem

Prohlašuji na svou čest, že mnou popisované aktivity v této přihlášce včetně publikace *Od fascinace k pochybám* nebyly podpořeny jinou cenou nebo grantem.

V Plzni dne 10. listopadu 2019
Mgr. Petr Tesař

6. Přílohy

6. 1. Závěrečné zhodnocení ročního filosofického působení ze strany studentů jmenovaných ročníků.
6. 2. Ukázka z publikace *Od fascinace k pochybám*.
6. 3. Ukázka z divadelní hry podle knihy *Od fascinace k pochybám*.

6.1.:

Hodně lidí by řeklo, že studium filosofie je k ničemu. Proč se zabývat něčím, na co stejně nikdy nebudu mít stoprocentní odpověď? Proč se učit něco, co není přesně dané? Ale přesně v těchto věcech je podle mě skryté kouzlo filosofie. Už jsem unavená ze všeho jistého. Nebaví mě neustále dokola opakovat ty stejné vzorce a stejná čísla. Chci něco víc. A to víc nám může dát pouze studium filosofie.

Filosofie je možnost. Možnost utéct od stereotypního přemýšlení a nahlédnout na svět jinak. Myslím si, že filosofie má otevírat oči. Oči a srdce, abychom byli schopni objevit něco nového a najít smysl v tom, co děláme.

Když jsme v září začínali s filosofií, nahlížela jsem na to poněkud skepticky. Ačkoliv jsem vždy byla spíš typ, co raději klade otázky, než hledá odpovědi, přišlo mi nemožné něco takového vyučovat ve škole. Ale opak by pravdou. Všechny hodiny rychle utíkaly a filosofie mě velice zaujala. Dnes už si alespoň nepřipadám jako blázen, když mě uprostřed dne napadne: „A proč jsem vůbec na tomhle světě? Co tady dělám?“ Teď už vím, že filosofuji.

Ze směrů mě nejvíc zaujal existencialismus. Občas si také připadám ztracená. Ztracená ve světě pragmatiků. Už mě unavuje slyšet všude kolem sebe, že musím mít práci, za kterou dostanu spoustu peněz. Proč bych nemohla dělat něco, co mě baví? Ačkoliv pak ze mě nebude milionář. Co na tom? Nevím, proč jsem se narodila, ale vím jistě, že tu nebudu navždy, a proto chci dělat něco, co mě baví, co mě bude naplňovat. Z celého existencialismu se mi nejvíc líbí myšlenka Martina Heideggera o úzkosti z nicoty. „Vědomí konečnosti tě vede k odpovědnosti za svůj život.“ Myslím si, že je to naprostá pravda. V životě nemáme jinou jistotu než smrt. Kolik lidí by se chovalo jinak, kdyby si tohle uvědomovali. Hádám, že spousta. Nikdo by se nepředháněl na silnicích jako blázen, kdyby si uvědomoval, že tohle může být jeho poslední jízda. Je třeba si uvědomit, že každá minuta by mohla být tou poslední. Až tehdy začneme žít tak, jak doopravdy chceme a staneme se zodpovědnými. Podle mě by byl potom svět mnohem hezčí.

Závěrem chci poděkovat Vám, pane učiteli, za vyučovací hodiny, které mi doopravdy něco daly a ze kterých si něco do života odnesu.

Markéta Müllerová, absolventka Masarykova gymnázia, ročník 2017.

6. 2.:

Vybraní filosofové:

- 1 Thales aneb Muž ve studni
- 2 Anaximandros aneb O nekonečnu

- 3 Pythagoras aneb Toužení po harmonii
- 4 Herakleitos aneb Vše plyne
- 5 Demokritos aneb Mikrosvět
- 6 Sokrates aneb Neústupnost svědomí
- 7 Diogenes aneb Provokace
- 8 Platon aneb Svět v podobenstvích
- 9 Aristoteles aneb Pan řád
- 10 Epikuros aneb Filosofická KPZ
- 11 Augustinus Aurelius aneb Velký obrat
- 12 Tomáš Akvinský aneb Smíření
- 13 William Occam aneb Úspornost
- 14 Francis Bacon aneb Snění
- 15 Niccolo Machiavelli aneb Jak chutná moc
- 16 Thomas Hobbes aneb Vlíčí společnost
- 17 René Descartes aneb Pýcha člověka
- 18 Benedikt Spinoza aneb Propojenost
- 19 John Locke aneb Čistá deska
- 20 Jean-Jacques Rousseau aneb Úděl outsidera
- 21 Immanuel Kant aneb Procházka po „ostrově“
- 22 Georg Wilhelm Friedrich Hegel aneb Vystoupení ze sebe sama
- 23 Ludwig Feuerbach aneb Bez boha
- 24 Karl Marx aneb Co bude po smrti?
- 25 August Comte aneb Maturita z matematiky
- 26 Sören Kierkegaard aneb Nedůvěra
- 27 Arthur Schopenhauer aneb Pesimismus
- 28 Friedrich Nietzsche aneb Nihilistické kladivo
- 29 Henri Bergson aneb Prokletí moderní literatury
- 30 John Dewey aneb Instrumenty jednání

- 31 Pierre Teilhard de Chardin aneb Evoluce
- 32 Edmund Husserl aneb Bagn v řece
- 33 Martin Heidegger aneb Pokoušení
- 34 Karl Jaspers aneb Mezní situace
- 35 Albert Camus aneb Polemika s Adolfem Heydukem
- 36 Ludwig Wittgenstein aneb Mlčení
- 37 Jean-Francois Lyotard aneb Všechno je možné
- 38 Jan Amos Komenský aneb Exil
- 39 Bernard Bolzano aneb Čech?
- 40 Tomáš Garrigue Masaryk aneb Vše k člověku
- 41 Ladislav Klíma aneb Dekadence
- 42 Jan Patočka aneb Péče o duši
- 43 Václav Bělohradský aneb Čerwuiš
- 44 Milan Machovec aneb Filosofický koncert

1 THALES aneb Muž ve studni (poněkud jiné, než kterou nás strašil major Zeman☺)

Místo: Milet, Řecko, dnešní Turecko

Doba: okolo 624 – 548 př. n. l.

Přesah: matematika

Filosofická stopa: hylozoismus – život povstal z vody

Na počátku filosofie jsou mýty. Jeden z nich nám představuje Thaletu, jak pozoruje hvězdy, hledí vzhůru, zaujat tím nedává pozor a padá do jakési jámy či studny. Řekněte to někomu a hned se dostanete k prvnímu rozlišení. Jsou jedinci, kteří se budou pít po důkazech, zda vůbec a jak přesně se to stalo. Nu ano. Nemáme v rukou exaktní důkaz, jen tuto Platonovu zprávu. Jsme v Čechách, tedy předpokládejme, že se cizímu neštěstí budou lidé smát. Možná pocházela z Čech i

ona kolemjdoucí dívka, která údajně Thaletu vyplísnila, že chce zjistit, co je na obloze, ale nevidí, co je před ním na zemi. No dobře, ale co když se najdou lidé, kteří v té obskurní příhodě spatří něco více?

Nabízím toto: Thales stojí první v řadě filosofů možná právě proto. V nepřeberných zdrojích naleznete, že byl šikovný obchodník, astronom, prognostik, ve škole nás *matematik* trápil geometrickou větou o obvodovém úhlu nad průměrem kružnice. Jeho filosofických vět je tolik, že byl považován za jednoho ze sedmera mudrců své doby. Základ všeho vidí nikoli v abstraktních mýtech, ale v konkrétní vodě, z níž povstává život.

Ale přesto nad vším ční ona úvodní příhoda. To je pravý klenot. Thales je především filosof jaksi archetypálně (on sám pravděpodobně toto slovo neznal a nepoužíval, to údajně až Pythagoras). On opravdu nevidí před sebe, protože vidí dál. Promýšlí věci a jevy běžným smrtelníkům vzdálené, cizí, podivné. Je divný. Je směšný. Je vysmíváný pro svou jinakost. Cítíte to? Tohle vám Thales zanechal.

Filosofie je ukrutné břímě. Odejděte s onou dívkou a povídejte si s ní o tom, co musí nakoupit, co bude vařit, co bude dělat odpoledne, kam pojedete na dovolenou. Anebo zůstaňte u Thaletu, pomozte mu vylézt z díry a on vás zasvětil do filosofie. Je to vpravdě fatální dilema. Počítejte s tím, že dáte-li se životní cestou otázek a fascinace, neboť ty stojí na počátku filosofie i za Thaletovým pádem do jámy, budete to mít v životě zatraceně těžké. Neboť silnější, razantnější a vítězíci v tomto světě bývají majitelé klíčů v podobě jasných názorů, pravd a odpovědí.

2 ANAXIMANDROS aneb O nekonečnu

Místo: Milet, Řecko, dnešní Turecko

Doba: okolo 610 – 546 př. n. l.

Přesah: astronomie

Filosofická stopa: původcem věcí je nekonečné – apeiron

Předpokládejme, že Anaximandros je obratnější než Thales a nikam nespadne. To ovšem neznamená, že by nehleděl někam stejně daleko. Jen si to představte – chodí po pláži, teplé moře mu omývá kotníky, možná při tom popíjí dobré víno. Ó já! To by se vám líbilo. Ale pozor – Anaximandros možná právě přemýšlí, podobně Thaletovi, nad tím, kde moře končí a kde začíná, nejen moře, ale všechno, co ho obklopuje – pevnina, obloha, vlastně i náš život. Uff! Až se toho lekne – věci mají začátek, zrození, ale to znamená, že musí mít také konec, zánik. I já sám? Ano, i on. Nebyl a jednou nebude. Pane jo. To je smutné, beznadějně. Ať dělá, co dělá, ať se mu to líbí, nebo ne, jednou svět bude bez něho. A ten svět také jednou nebude. Ale co pak tedy bude?

Co když je to tak, že světy vznikají a zanikají v něčem ještě větším, co je pro nás nepředstavitelné? A tedy nekonečné. Tohle bude ten jeho slavný *apeiron*. Něco

jako všeobjímající a nesmrtelná tkáň kosmu. Vesmír, nesmír, ne-smír? Nesmírný vesmír, v němž pro všechny pohyb není smír. No dobře, ale co s tím v našich životech, v naší době? Jen si vzpomeňte, každý si pro sebe musel někdy vyřešit otázku nekonečnosti vesmíru a taky z čeho vznikla naše země a jak to, že jsem se narodil já, že jsem takový, jaký jsem (kdyby se mí rodiče měli rádi o nějakou tu minutu dříve nebo později, byl bych jiný?), a jak to, že jednou umřeme, a co bude pak?

Představuji si to tak, že v takové chvíli vám sedí u ouška malilinký Anaximandros a našeptává vám tyhle otázky. Apeiron je všechno kolem, všechno z něčeho vzniká a v něčem zaniká. Je to banální a zároveň veliké filosofické zjištění. Jestli vás to znepokojilo nebo unavilo, tak si nalijte dobré víno, sněte o řecké pláži, když už na ní nejste, a připijte na zdraví Mileťanům. Budte připraveni, že setkáte-li se s nimi v jiném bytí, budou prosazovat to své – Thales vodu, Anaximandros apeiron a ... ještě měli kolegu. Jmenoval se Anaximenes a tvrdil, že základem všeho je vzduch.

Tak na zdraví (a na filosofii)!

6. 3.:

2. jednání

Platonská Akademie (4. stol. př. n. l.)

Platon (*hovoří k žákům*): „... a protože jsem pevně přesvědčen, na rozdíl od našeho premianta Aristotela, o existenci jiného, vyššího světa, dovolil bych si vám to vysvětlit poněkud názorně.“ *Kreslí.* „Každý z vás žije v zakletí toho, co slyší a vidí. Je jako vězeň v jeskyni svých smyslů a rozumu a věří, že to, co ho obklopuje, je skutečnost...“

Aristoteles: „A já vám říkám, že žádný vyšší svět není.“

Platon: „Počkej, Aristotele, ...“

Sofie (*udíveně k Ondřejovi*): „Aristotele, říkal...?“

Ondřej: „Jako že jsme fakt v Řecku?!“

Platon: „Pst, teď ne, milí hosté, ještě jsem neskončil. Říkám vám, že nad tímto světem musí být ještě jiný, vyšší, ideální, svět pravých podstat. My už si na něj z předchozích životů nepamatuujeme, ale až jednou naše duše opustí toto hmotné tělo, pak se tam (*ukazuje nahoru*) navrátí a bude čekat, kdy se v jiné podobě opět objeví tady, mezi námi.“

Aristoteles: „To je nemožné, nedokazatelné. Důležitý je svět, který nás obklopuje, ten musíme zkoumat, pečlivě, systematicky, vědecky. Je-li nějaká nadpozemská

idea, nějaký bůh, stvořitel, pak je nutně všude kolem nás, v tobě, velký Platone, ve mně, v našich hostech, všude...“

Platon: „Ne ne, celé naše snažení, a připustíme, že systematické, je jen cesta za ideou, které v tomto světě nedosáhneme.“

Aristoteles: „Dej příklad, učiteli.“

Platon: „Vezmi si něco tak běžného, krásného, okouzujícího, jako je láska. Tu tělesnou, ehm...“

Aristoteles (*ukazuje do obecenstva*): „Opatrně, učiteli, není jim 18 a není po desáté večer.“

Platon: „Prostě, té tělesné je schopen téměř každý, proto také jaksi, ehm, nevymřeme. Ale jdi dál – láska k jednomu fyzickému tělu u mnohých přechází v tu k více fyzickým tělům, proto se lidem bez fantazie většinou líbí ideálně krásné tělo. Dále na žebříčku stoupáme přes lásku ke správnému jednání k té pomáhající, tedy k bližnímu. A nejvýše stojí láska mezi tím, kdo moudrost dává, a tím, kdo přijímá, tedy láska k moudrosti – filosofie.“

Aristoteles: „Nesouhlasím s tebou ve většině problémů, ale navrhuji tuto netělesnou lásku nazvat po tobě – platonickou.“

Platon: „Děkuji, příteli. Ale chtěl jsem dnes učinit zajímavý experiment.“

Aristoteles: „Nic jsi neříkal.“

Platon: „Záměrně. Dobrý učitel má být tajemný a umí překvapovat. Tak tedy, vneseme do našich sporů někoho, kdo nepochází z našeho světa.“

Aristoteles: „Někoho, kdo pochází z tvých ideálních, nadpozemských světů.“

Platon: „To ne. Někoho z budoucnosti, kdo zažil, jaké to je ocitnout se v nové škole.“

Aristoteles: „Jako vědec se musím logicky otázat: Jak to chceš udělat?“

Platon: „Nevíš snad, že velký Pythagoras, jehož věta žáky mnoha generací straší a dlouho ještě strašit bude, učil, že jsme milovníci moudrosti, filosofové, té moudrosti, jež vzešla z mýtů podobných pohádkám? Přístup jednoduše na to, že to celé je hra, hra s Tebou, s diváky, se světem, a proto si do Akademie můžeme pozvat žáky poněkud netradiční a nezkoumat, jak se sem dostali.“

Aristoteles: „Hmm, a můžeš je vzít rovnou do své pověstné jeskyně.“

Platon: „Není problém. Sofie, Ondřeji, sedněte si... řekněme... sem. K ostatním.“

Sofie (*polohlasem*): „Ty jo, ten je divnej.“

Platon: „Divnější bude, co bude následovat.“

Ondřej: „Takovouhle školu bych nečekal, první den a hned promítání.“

Platon: „Sedej, synku, a řekni, co vidíš před sebou.“

Ondřej: „Stíny.“

Platon: „Správně. Stíny zvířat. Věcí. Jak to víš, že jsou to jen stíny?“

Ondřej: „Protože jsem už někdy viděl skutečného psa, ptáka, kočku.“

Platon: „Řekněme, že bys prožil celý život v jeskyni, spoutaný, nic jiného bys neznal, protože by ses odjakživa místo na pravý svět díval jen na odrazy reality.“

Ondřej: „Pak bych i ty stíny, co mně promítáš, považoval za pravá zvířata.“

Platon: „Věřil bys...“

Ondřej: „Věřil bych... klamu.“

Platon: „A chtělo by se ti ven z pohodlí jeskyně?“

Ondřej: „Naprosto ne. Nevěděl bych, co mě venku čeká. Zima. Dravci. Nutnost postarat se sám o sebe.“

Platon: „Takže se radši vrátíš do jeskynního mamahotelu a budeš věřit, že odrazy reality jsou realita.“

Ondřej: „Asi ano.“

Sofie: „Hustež Matrix!“